

OCTUBRE 2015

INFOXes

PUBLICACIÓ ESPECIAL DE LA XARXA D'ECONOMIA SOLIDÀRIA

23, 24 i 25 D'OCTUBRE 2015
RECINTE FABRA I COATS, SANT ANDREU, BARCELONA
REAPROPIEM-NOS DE LA VIDA

iv Fira
d'economia
solidària
de catalunya

www.firaesc.org

#fesc2015

**Quines vides
volem sostenir?**

PÀG. 3

**Activitats
de la FESC**

PÀG. 5

**El capitalisme i la
producció d'aliments**

PÀG. 7

**La banca ètica
i l'ESS**

PÀG. 8

IV Fira d'Economia Solidària de Catalunya

Construint ponts entre individus i comunitats, entre les relacions de producció i la reproducció de la vida

L'economia social i solidària (ESS) és aquella que posa al centre de la seva atenció el benestar de les persones, les comunitats i el seu entorn ambiental. Es contraposa al capitalisme predominant, essencialment predador, obcecat amb el benefici a curt termini i amb un creixement il·limitat que obvia els costos socials i ambientals que va deixant pel camí. Des de l'economia social i solidària, volem retornar l'economia a la seva matriu ecològica i adaptar la capacitat de producció a les necessitats reals i els recursos limitats existents.

Enguany, els continguts de la IV Fira d'Economia Solidària de Catalunya, que tindrà lloc entre els dies 23 i 25 d'octubre de 2015 al recinte de la Fabra i Coats de Sant Andreu (Barcelona), giren al voltant de la idea de la reapropiació de la vida. Posar la vida al centre, trencar les cadenes de les pràctiques de dominació del sistema capitalista i repensar l'economia i la societat perquè la vida esdevingui central i sostenible; una vida que situï les persones i l'entorn al centre del focus d'atenció.

Per dur a terme una tasca tan immensa, cal que ens hi posem totes. A més, cal que ho fem juntes, afavorint els models participatius i comunitaris que ho fan possible. Tan sols si som capaces d'unir-nos i crear un cos social compacte, conscienciat i solidari, serem capaces d'enfrontar-nos al *canibalisme de mercat*, que ens necessita fragmen-

tades, en conflicte i vulnerables per poder engolir-nos en el seu afany per mercantilitzar, per fer rendibles fins i tot les emocions més nobles i fràgils dels éssers humans, com la generositat, la solidaritat i l'empatia.

L'any 2015 serà el quart any de celebració de la Fira d'Economia Solidària de Catalunya. Anteriorment, hem establert els marcs teòrics i pràctics a partir dels quals s'ha anat teixint una xarxa d'interrelacions entre una part important de l'economia social i solidària catalana. La FESC 2015 vol fer un pas més enllà en el procés de consolidació de la fira i de tot el que representa. Volem conèixer-nos cap endins i cap enfora, créixer i enfortir-nos, saber com és la nostra xarxa, qui som, on som, què fem, com ens relacionem i ens comuniquem amb el món que ens envolta. Per aconseguir-ho, ens proposem fer-ho des d'una perspectiva feminista, acollidora, plural, subversiva, curiosa, creativa, honesta i plena de coratge, mitjançant una sèrie d'eines i d'experiències compartides que ens permetin saber on som. D'aquesta manera, volem orientar-nos en el canviant mapa socioeconòmic i ambiental actual. I trobar estratègies que ens permetin continuar caminant amb pas decidit cap a un món socialment més just, equitatiu i sostenible on la vida, en majúscules, retorni al centre de l'existència.

Comissió de continguts FESC2015

Eixos de la IV FESC

1. ESS, DESENVOLUPAMENT COMUNITARI I MERCAT SOCIAL

Des de l'ESS, es comencen a planificar estratègies i metodologies capaces de proposar models de desenvolupament socioeconòmic d'escala territorial i regional. Aquestes estratègies i metodologies de desenvolupament comunitari inclouen el concepte i el model de mercat social com a conjunt de pràctiques econòmiques de consum, producció, distribució, ús dels diners i governança desenvolupades amb criteris democràtics, sostenibles i orientats al bé comú. El creixement i l'expansió del sector de l'ESS s'acompanya, també, d'un increment d'escala en els plantejaments i els models d'implantació arreu del territori.

2. ESS, CONSUM RESPONSABLE I SOBERANIA ALIMENTÀRIA

L'ESS defensa la sobirania alimentària i també defensa, promou i practica un model econòmic basat en la proximitat i el respecte pel medi ambient. Les seves pràctiques de producció, distribució i consum estan orientades al bé comú i es desenvolupen sota criteris democràtics, ecològics i sostenibles. Aquestes pràctiques econòmiques individuals i col·lectives, juntament amb la presa de consciència de la necessitat d'un canvi urgent de model econòmic (relacions de consum, ús dels diners, relacions de producció, cadena de proveïment, etcètera), esdevenen autèntiques eines de transformació social.

3. PERSPECTIVES FEMINISTES DE L'ECONOMIA

Al marge del model econòmic en el qual ens situem, persisteix un paradigma dominant i profundament arrelat on se segueixen replicant models patriarcals i jerarquizats. S'invisibleta un aspecte clau en el desenvolupament social i econòmic: els treballs reproductius, subjacents a tot procés productiu. L'economia feminista trenca amb aquests esquemes i aprofundeix en la necessitat de feminitzar les relacions de poder si realment es pretén dur a terme un canvi profund. L'objectiu és posar la sostenibilitat de la vida, l'economia de les cures i les esferes reproductives al centre del model econòmic i, a més, revaloritzar l'autogestió en la vida domèstica.

4. ELS DRETS FONAMENTALS I L'ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA

L'enfocament de drets i l'economia social i solidària són dues cares de la mateixa moneda. La regressió en termes de drets i la pèrdua de control social sobre l'economia, han estat dues realitats paral·leles que s'han produït en les darreres dècades a Europa, especialment des de la darrera crisi econòmica el 2008. Volem conèixer i analitzar la praxi que ha fet el poder institut de les realitats jurídic-financeres per tal de justificar la depauperació i la precarització de les condicions socials de la població i denunciar-ne l'ús il·legítim, així com, d'altra banda, analitzar les potencialitats que el dret ens ofereix a l'hora d'avançar en la pràctica de l'economia social i solidària.

Suplement editat conjuntament per la Xarxa d'Economia Solidària (XES) i la Directa

www.xes.cat

www.directa.cat

CONTINGUTS I FOTOGRAFIES: Xarxa d'Economia Solidària
COORDINACIÓ: Carme Giménez EDICIÓ: Ignasi Franch
CORRECCIÓ: Laia Bragulat MAQUETACIÓ: Roger Costa Puyal

Aquesta publicació s'ha enviat a impremta el 5 d'octubre de 2015
TIRADA: 15.000 EXEMPLARS

Entitats participants a la FESC 2015

ALIMENTAR-NOS

- 30 Panxes, cooperativa de consum de La Sagrera
- Altermercat, SCCL
- Alternativa3
- Aresta
- Associació Alba - El Rosal
- El Borró per al consum ecològic i responsable a Sant Andreu
- Cafè del Centre, SCCL
- Cal Roio Catllaràs, SCP
- Can Ramon, SCP
- Cervesera Ecològica i Sostenible Catalana, SL
- Cevagraf, SCCL (Font de Vida)
- Cointegra, SL
- Conreu Sereny, SCCL
- Doble Via, Serveis Socioeducatius, SCCL
- Economat Social, SCCL
- El Llevat
- Escuracassoles
- Formatge ecològic de Puigcerver, SCP
- Fundació Casa Dalmasas
- Germinal, SCCL
- La Fonda del Saumell, La Mà Negra
- La Sargantana Dalt de la Vila, SCCL
- La Xarxeta, Xarxa de Pàgesos Agroecològics de Catalunya
- L'Olivera Cooperativa
- Menjador Ca la Rosa, SCCL
- Mòn Verd
- Qüeviuere
- Revista Soberania Alimentària
- Riet Vell
- Seo/Birdlife
- Som Lo Que Sembrem
- Torna Terra

COMUNICAR-NOS

- Associació Comunicació No Violenta
- Associació per a Joves Teb
- By my eco
- Audiovisual, SCCL
- Crític, SCCL
- El Foli Verd, SCCL
- El Salmón
- Contracorriente
- Eticom Som
- Connexió, SCCL
- Fundació Periodisme Plural
- Fundació Roca i Galès
- Grup Cultura 03
- Kurdiscat
- Directa

- L'Apòstròf, SCCL
- La Marea
- Metromuster, SCCL
- Promoètic
- Rede Portuguesa de Economia Solidària
- Reutilitza.cat, Pangea
- Tat-lab
- Wopala

CUIDAR-NOS

- Abd - Associació Benestar i Desenvolupament
- Cos cooperació i salut, SCCL
- Desenvolupament Comunitari, SCCL
- Grup TEB
- Espai Brotes, SCCL
- Migjorn, casa de naixements
- Plural21

RECURTITZAR-NOS

- Abacus Cooperativa
- Azimut 360, SCCL
- Bidó de Nou Barris
- CGT Catalunya
- Clade Grup Empresarial Cooperatiu
- Consell d'Associacions de Barcelona
- Cultural Rocaguinarda, SCCL
- Eduxarxa, SCCL
- GATS, Grups Associats pel Treball Sociocultural
- Iacta, SCCL
- Kreiva Films
- La canibal, SCCL
- La Ciutat Invisible, SCCL
- La Veronica
- Cartonera (amif)
- Parlament Ciutadà i Nova, Centre per a la Innovació Social
- Pol-len edicions, SCCL
- Tigre de paper Edicions (Cultura21, SCCL)
- Verkami

DIVERTIR-NOS

- Balms Blancs
- Cordada
- Els Caus, Turisme sostenible i cooperatiu, SCCL
- Fent País Cooperativa
- Granja escola l'Auró, SCCL
- Kop de mà Bar, SCCL

EDUCAR-NOS

- Alternatives Econòmiques, SCCL
- Associació Salut i Família
- Biciclot, SCCL
- Centre d'Estudis i Investigació en Economia i Finances Islàmiques

- Cooperativa Ets
- L'Eina, SCCL
- El Timbal, Centre de Formació i Creació Escènica, SCCL
- Fil a l'agulla, SCCL
- Icaria Editorial, SA
- L'Esberla, SCCL
- Mapa Barcelona + Sostenible
- Nus Teatre i Acció Social
- Nusos, Activitats Científiques i Culturals, SCCL
- Projecte Barceloneta Proa a la Mar
- Servei Civil Internacional
- Setem Catalunya
- Som Bici, SCCL
- Surt, Fundació de Dones
- XCTIT (Xarxa de ciència, tècnica i tecnologia)
- Xurut Teatre

FINANÇAR-NOS

- Associació pel Desenvolupament dels Bancs de Temps
- Banca Popolare Ètica, SCPA
- Coop57, SCCL
- Ecrowd
- Fets, Finançament Ètic i Solidari
- Fundació Goteo
- Oikocredit Catalunya
- Serveis Financers Islàmics - Coophalal, SCCL
- Xarxa Integral de Professionals i Usuàries, SCCL

HABITAR

- Aprise Cat - El Promocions
- Artvertikal
- Can Cases
- Celobert Cooperativa
- Col·lectiu Punt 6
- Comunitaria
- Diva 2001, SCP
- Femescala
- Habitatges La Borda, SCCL
- Jam Luda, SL
- La Col, SCCL
- Observatori DESC
- PAH Barcelona
- Raons Públiques
- Som Energia
- Sostre Cívic, SCCL
- Tarpuna, SCCL

SERVEIS A LES EMPRESSES

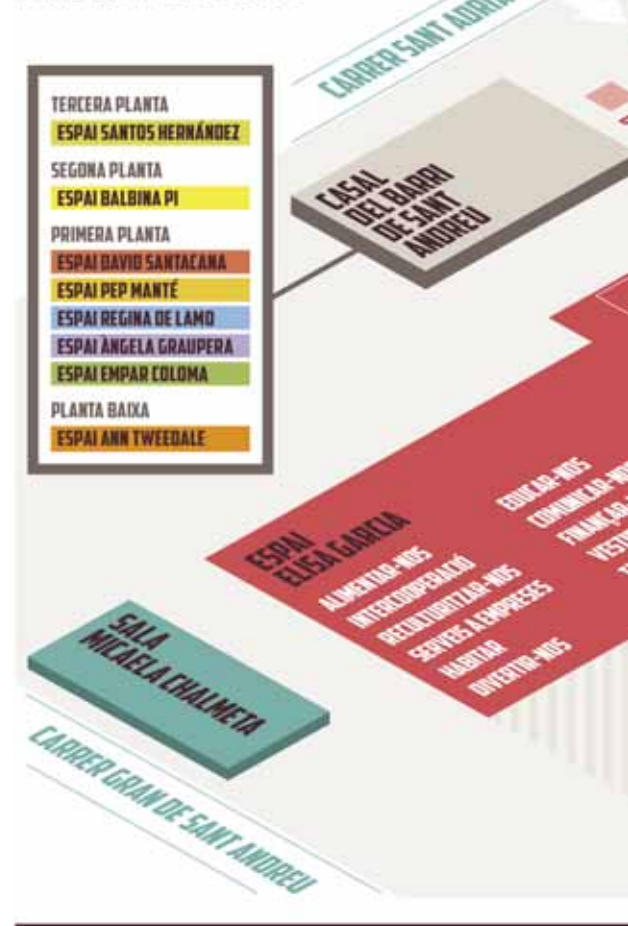
- Adab1ts
- Alencop Cooperativa
- Alterevents
- Arç Cooperativa

- Artfic, SCCL
- Associació Bcn Salut Mental
- Aurea7 Formació, SCCL
- Cae Calidoscoop
- Calidoscoop, SCCL
- Can Cet
- Cal Temerari
- Col·lectiu Ronda, SCCL
- CONFAVC
- Cric
- Ecos, SCCL
- El Risell, SCCL
- Elexpert
- Fapac - Federació d'Associacions de Mares i Pares d'Alumnes de Catalunya
- Federació de Cooperatives de Consumidors i Usuaris de Catalunya
- Federació de Cooperatives de Treball de Catalunya
- Fem Feina 2014, SL
- Formació i Treball
- Fundació Friends
- Fundació Privada Trinijove
- Fundació Seira
- Gestión Integral, SCCL
- Grup TEB
- Hobest, SCCL
- Habso, SCCL
- Insta - Serveis Jurídics Ambientals
- Invenies, SL
- Jamgo, SCCL
- La Clara Comunicació
- Labcoop
- Macus
- Medcoop
- Més Opcions
- Missatgers Trèvol, SCCL
- Msagarra Auditoria, SLP
- Reas, Red de Redes
- Sepra, Servei de Prevenció Integral, SCCL
- Share Events
- Unico

VESTITR-NOS

- Renova la Teva Roba
- Amics d'Ak Benn
- Associació Social Andròmines
- Associació Solidança
- Bebés Ecològics
- El Mercat Social de la Federació Catalana de Voluntariat Social
- Fundació Engrunes
- Fundació Pare Manel
- Moda en Positivo, SL
- Moethika
- Özgür Kazova (Kazova Lliure)
- Cooperativa Tèxtil
- Teixidors, SCCL

MAPA FESC 2015

Divendres, 23 a les 19:30 **INAUGURACIÓ**
Dissabte de 10 a 20h i diumenge de 10 a 14:30h
FIRA OBERTA AL PÚBLIC, amb expositores

Tota
llevat del
i el concè

Racó d'experiències

- **País convidat: el Kurdistan**
Comitè de Solidaritat amb el Kurdistan i delegació kurda
- **Presentació del projecte:**
Initiatives for a Social and Solidarity Economy
NEXES, XES
- **El model CAE que està desenvolupant Calidoscoop**
Calidoscoop SCCL
- **Fiare Banca Ètica**
Una economia al servei de les persones i el medi ambient
Banca Popolare Ètica
- **Presentació de projecte cooperatiu d'habitatge**
CONFAVC
- **Models de negoci a la moda sostenible**
Moda en positivo S1
- **La igualtat d'oportunitats per raó de gènere**
Montserrat Sagarra
- **Més Opcions: desenvolupant el mercat social**
Més Opcions SCCL

- La soci
cap a l
- Toma 1
- Presen
Barcelo
- L'econ
una pro
- Comun
Transfo
- Presen
Innova

Xerrades i taules rodones

EIX1. ESS, DESENVOLUPAMENT TERRITORIAL I MERCAT SOCIAL

- **Estratègies d'extensió territorial: iniciatives i reptes de mapatge de l'ESS a Catalunya**
Xarxes Territorials XES, PamaPam-SETEM, BCN+Sostenible
- **Panorama de l'ESS: construïnt col·lectivament la identitat del sector**
Comissió Social COOP57, Balança Social XES, PamaPam-SETEM, EBC
- **Mercats Socials: realitats i models**
Mercat Social XES, REAS-MS Madrid
- **Drets humans, economia solidària i mercat social**
ODESC, XES, REAS
- **Economia col·lectiva (videofòrum)**
Eulàlia Comas, Xavi Palos i Toni Castells

EIX2. ESS, CONSUM RESPONSABLE I SOBIRANIA ALIMENTÀRIA

- **ESS, consum responsable i vida quotidiana**
AMB, Reparar Millor que Nou, GRRR
- **Xarxes de consum autogestionades**
Ecoarxa Bages, La Panxa Contenta, AMAP (França)
- **Projectes comunitaris autogestionats**
Can Masdeu, Cal Cases, Amayuelas
- **Iniciatives pel desenvolupament de les xarxes agrorurals**
Gripia (Vanessa Freixa), Terra Franca, Repera, Xarxeta
- **Dels mercats financers a la taula de menjar**
Josep Manel Busqueta
- **El valor de les coses i el temps. Les múltiples unitats de valor per a l'intercanvi quotidià**
Moneda Social XES
- **Economia de l'absurd. Quan comprar més barat contribueix a quedar-se sense feina**
Josep Burgaya, SETEM (Roba neta)

EIX3. PERSPECTIVES FEMINISTES DE L'ECONOMIA

- **ESS i sostenibilitat de la vida: reptes i claus**
Mertxe Larrañaga
- **Relacions de poder, gestió de conflictes i coresponsabilitat**
Fil a l'Agulla, Cúrcuma, IACTA
- **Experiències de feminismes a l'ESS**
REAS Aragó, Coop57, XES
- **Col·lectivització de les cures**
Babalía, La Muralleta

EIX4. ELS DRETS FONAMENTALS I L'ESS

- **El dret a la informació: el periodisme crític**
Crític, Marea, Directa, Districte15, Alternatives Econòmiques
- **De la corrupció a la transparència**
Simona Levi, observatoris ciutadans municipals
- **El dret a l'aigua i a l'energia**
Som Energia i Cooperativa Minera Olesana
- **Cooperativisme i habitatge**
Coop. La Borda, Sostre Cívic, Zaida Muixí, PAH
- **ESS i sobirania alimentària**
GRAIN (Gustavo Duch), Fleca L'Aresta, L'Ortiga, sccl
- **Canvi de model energètic des del cooperativisme**
Aiguasol, Arkenova, Azimut360 i Som Energia

EIX5. ESS I POLÍTQUES PÚBLIQUES

- **ESS i institucions públiques**
Xes (Ivan Miró), ajuntaments de Vilanova i de Manlleu
- **Nova llei de cooperatives de Catalunya**
Col·lectiu Ronda, FCTC
- **Proposta de llei d'ESS**
Comissió de Llei XES
- **Jurídic. Llei mordassa: ciutadans o enemics**
Col·lectiu RONDA
- **Salut i treball. Pensions: misèria i discriminació**
Col·lectiu RONDA
- **Clàusules socials i compra responsable**
Diputació, ajuntaments, SETEM

es les activitats seran a la **plaça Joan Berney**,
s tallers, que es faran a l'**espai Ludoteca**, i el sopar
ert de la nit, que seran a l'**espai Micaela Chalmeta**

L'espai Ludoteca romandrà obert de 10 a 14h i de
16 a 20h i, el diumenge, de 10 a 14h, a la planta baixa
de l'**Ateneu l'Harmonia**, amb el suport de Milanta

Altres activitats

ocràcia com a eina d'estructuració
a transparència, la cooperació i l'eficiència
Asociación Comunicación No Violenta
Terra: recuperació de l'horta ecològica
Torna Terra
ració del projecte comunitari:
oneta Proa a la Mar
Barceloneta Proa a la Mar -
Associació Barceloneta Alerta
omia solidària als barris i els territoris,
oposta metodològica
Desenvolupament Comunitari SCCL
itats veïnals
ormació democràtica dels espais
quotidiana
Comunitaria SCCL
tació del llibre i debat:
ció. La filosofia residu zero i l'economia circular
Pol-len Edicions

DIVENDRES 23

21h: postinauguració: **Balkan Paradise Orchestra**

DISSABTE 24

11h: **Cercapoble**. Organitzat pels Diables de Sant Andreu
11h: Concert de **Balkan Paradise Orchestra**
11h: **Taller de maquillatge**, a càrrec d'Iris Beltran, d'Abacus
Cooperativa. Franja d'edat: a partir de 3 anys
12 h: Orelletes (grans concerts per a gent petita)
amb **Joan Boada – Bandulimejant** (folk)
Organitza: Ateneu l'Harmonia
13h: La dona i el vers. **Tres poetes** de
generacions diferents recitaran versos lligats a la
seva condició de dones acompanyades de música
16:30h: Concert de **Silvia Tomàs** 'Carta a Kobane'
18h: Llibertat, cinquanta **poemes de revolta!**
Recital que parteix del llibre antològic
'Llibertat, cinquanta poemes de revolta'
18:30h: Concert de **Marco Fonkta** (rap)
Organitza l'Ateneu l'Harmonia

19h: Relatos marranos. Lectura del llibre '**Relatos marranos**',
un recull de contes al voltant de la sexualitat. Perquè
els versos penetren en la prosa.
20h: **Pasarel·la de moda**. Organitza Consorci Festa
del Comerç Just i la Banca Ètica
23h: Concert amb **Root Diamonds** (música jamaicana)
De 21h a 01h: **Djs del Koitton Club**

DIUMENGE 25

D'11h a 12:30h: **Tallers de circ** (trapezi, cable, bola
d'equilibri, monocicle, diaboló, plats xinesos
i malabars) de l' Ateneu Popular de 9 Barris
D'11h a 13h: Recicla i guanya, **joc** a càrrec d'Iris Beltran,
d'Abacus Cooperativa. Franja d'edat: de 6 a 12 anys
12 h: L'estenedor de versos. **Recital obert** a totes els assistents,
en què tothom podrà compartir un poema, tant si és seu
com si l'ha triat d'entre els que, durant el cap de setmana,
romandran estesos a la plaça del Vers (plaça Joan Berney).
12:30h: (Infantil) **Xucrut Teatre**, 'Simplicitats'. La vida és joc... juguem-hi!
14h: Actuació musical de **Juanito Piquete**

Reapropriem-nos de l'economia: trobada de monedes socials

Vivim en un sistema econòmic pervers, amb unes regles del joc basades en el crèdit i l'escassetat de diner real, que fomenten l'acumulació de capital i l'especulació per part d'una minoria, mentre la majoria de la societat es va empobrint.

Per això i pel fet de ser cada vegada més conscients d'aquesta realitat, a Catalunya, han sorgit diferents experiències que intenten reescriure aquestes regles del joc econòmic per fer-lo més just, transparent i participatiu. Cadascuna amb les seves particularitats, totes tenen un objectiu comú: recuperar el control i la responsabilitat sobre els diners per reconduir la direcció de l'economia. Per aconseguir-ho, es doten d'una eina essencial: la moneda social.

La creació de la moneda social és sense interessos, de manera que permet un sistema econòmic estable, que no està obligat a créixer permanentment i a devorar recursos naturals. Aquestes monedes són d'àmbit local i afavoreixen les xarxes de producció i de comerç properes, fet que potencia l'autosuficiència d'un territori i deixa fora les grans corporacions. Estan gestionades per assemblees que vetllen perquè el sistema sigui just, pràctic i adequat per afrontar la realitat de cada xarxa.

Des de fa un temps, molts d'aquests grups han començat a coordinar-se per crear una xarxa més àmplia i estable. Els principis que els fonamenten són els mateixos que els de la XES. Per aquest motiu, enguany, dins la Fira d'Economia Solidària de Catalunya (FESC), se celebrarà una trobada de monedes socials de Catalunya, a més d'una taula rodona sobre el tema. L'objectiu serà enfortir aquesta xarxa de xarxes de monedes socials i afavorir la intercooperació amb la xarxa formada per les empreses i les persones associades a la XES. Contra el capitalisme neoliberal, moneda social!

Sectorial de monedes socials

De gotes a taca d'oli: xarxes locals d'economia solidària

L'economia social i solidària (ESS) és una realitat creixent i extensa arreu del territori català. Multitud d'iniciatives treballen per la transformació social i la democràcia econòmica a escala local. Aquesta xarxa es veu enfortida tant pel naixement de noves iniciatives d'ESS com pel fet de compartir les experiències, els èxits i els fracassos de les ja existents, per fer incidència local perquè l'administració promogui polítiques públiques que impulsin una economia més democràtica, per l'aparició de col·lectius de suport mutu o per la promoció d'instruments que posin la sostenibilitat de la vida al centre de l'activitat econòmica. Ara, en ple procés constituent, durant el qual hem de definir el model social i territorial del nostre país, és especialment clau que l'ESS es mostri i s'articuli com el canvi social que ja estem duent a terme. Perquè totes siguem participants d'aquest moviment, és necessari que construïm espais per compartir el treball que estem fent. Ja fa un parell d'anys que diferents iniciatives d'arreu del país s'apropen a la XES per treballar conjuntament la promoció de l'economia solidària pel territori.

La XES, com a xarxa i subjecte sociopolític a Catalunya, formula posicionaments crítics i ahora proposatius per la construcció d'una economia alternativa. Enguany, hem aprovat un nou pla estratègic que prioritza quatre línies de treball i es planteja la promoció de l'economia solidària en totes les direccions:

> De baix a dalt: pensem col·lectivament mesures de transformació social i econò-

mica que proposem a les administracions públiques.

> De dins enfora: ens preguntem quina vida volem viure, personalment i col·lectiva, i cerquem com posar la sostenibilitat de la vida al centre, a través de la revalorització de les cures i totes les esferes invisibles que ens permeten treballar i fer activisme quotidianament.

> Circular: treballem tant per consolidar tots els pilars del mercat social, des de les finances ètiques a la comercialització justa, com per enfortir la seva intercooperació.

> Horitzontal: proposem la creació de xarxes locals per tot Catalunya que esdevinguin espais de coordinació i difusió.

L'articulació de xarxes locals d'organitzacions de l'ESS i persones activistes és un procés i un instrument potent de canvi transformador, arrelat al territori i amb perspectiva d'intercooperació intralocal i interterritorial.

Com començar una xarxa local?

Per constituir una xarxa, caldrà un mínim de tres persones i dues entitats sòcies de la XES (també s'inclouen com a entitats els grups locals d'entitats transversals com Som Energia, Fiare o Coop57). La unitat mínima per constituir una xarxa local és el municipi o el barri i aquestes unitats es podran confederar de la manera que considerin oportuna.

Les xarxes locals són subjectes autònoms dins el seu àmbit d'actuació, sempre que actuïn d'acord amb els principis i els estatuts de la XES, tinguin un funcionament assembleari i de democràcia directa i mantinguin una comunicació

fluida i regular amb els espais de coordinació de la XES.

En què consisteix una xarxa local?

Les xarxes locals aglutinen totes les iniciatives d'ESS del seu territori per incidir en el canvi de model de desenvolupament econòmic a escala local o regional.

Com?

Aplicant i potenciant els instruments de construcció de mercat social de la XES que trobin més adequats al seu entorn:

> Pam a Pam, el mapa col·laboratiu que mostra iniciatives d'ESS a Catalunya (www.pamapam.org)

> Mesures d'incidència política local per impulsar l'ESS

> Balanç social, instrument de mesura de les aportacions socials i ambientals de les entitats (www.bsxes.org)

> Perspectiva de l'economia feminista i promoció de mesures que vetllin per posar la sostenibilitat de la vida al centre

Promovent, juntament amb la XES, espais de trobada, de coneixement i d'intercanvi, tant en l'àmbit nacional (Fira d'Economia Solidària de Catalunya) com en el local.

A Catalunya, l'ESS configura una altra manera de treballar, de produir, de relacionar-nos i d'entendre la comunitat. Som moltíssimes les persones i les entitats que, com si fossim gotes, anem regant el territori de transformació social. Enxaxem-nos i estenguem-nos com una taca d'oli.

Comissió de xarxes locals XES

Projectes comunitaris: un camí encetat

La gestió comunitària de recursos col·lectius s'està configurant com un dels espais que permeten anar avançant i experimentant la gestió de recursos i serveis públics per part de la ciutadania.

Existeixen diferents projectes que, posant al centre els valors de l'economia social, generen noves formes d'organització i de presa de decisions pel que fa als béns públics i comuns i aposten per un model comunitari, davant de la gestió externalitzada o directa per part de l'admin-

nistració. Aquest model proporciona més control i més possibilitats d'autodeterminació per part de la població.

De fet, les formes de gestió comunitària són diverses i no parteixen d'un model únic de treball, sinó que estan definides per uns valors, uns objectius i uns procediments pel que fa a la gestió de necessitats col·lectives i en relació amb els recursos comuns d'un territori determinat.

En concret, la gestió comunitària de casals, ateneus i altres entitats és una de

les que té més tradició i de la qual trobem més experiències; fins i tot gaudeix d'un cert reconeixement normatiu i un marc legal de referència. A partir d'aquests projectes, diversos i heterogenis, s'han anat assajant i consolidant models organitzatius, de presa de decisions i de gestió que poden esdevenir un embrió de pràctiques que es podrien a replicar en altres àmbits. Per exemple, en la gestió comunitària de projectes socials, educatius, de salut i cures, d'economia i de desenvolupament local... de caràcter públic.

Per aquest motiu, un dels reptes de futur és teixir una xarxa o espai de trobada per compartir dificultats i objectius i, ahora, per ajudar-nos a fixar posicions conjuntes davant l'administració, ja sigui per reforçar l'aposta o per ampliar el reconeixement del model de gestió públic-cooperatiu-comunitari a altres àmbits de les polítiques públiques, assegurant la independència i l'autonomia dels projectes.

Capitalisme i producció d'aliments, la necessitat de trencar aquest vincle

Sota el capitalisme, la producció d'aliments ha de complir els mateixos objectius que la resta de la producció de mercaderies: generar beneficis. No obstant això, la producció d'aliments sempre ha esdevingut un element fonamental, particular, de la dinàmica de funcionament del sistema capitalista. La capacitat de produir aliments barats facilita la reducció del cost de la força de treball i, a la vegada, obre la possibilitat perquè el conjunt dels i les treballadores puguin destinar una part més gran del seu salari a comprar altres mercaderies. Així doncs, la manera de produir aliments ha evolucionat fins a trobar-se, avui, plenament absorbida per la dinàmica de la globalització.

Històricament, els processos de privatització i de proletarització han esdevingut clau per alienar les classes populars de la producció dels aliments bàsics per al sosteniment de la seva vida. La dinàmica del capitalisme, durant els seus 500 anys d'història, ha aconseguit fracturar el metabolisme de vinculació de l'ésser humà amb el seu entorn biològic. Avui dia, totes aquelles pràctiques i variables que esdevenen característiques i, a la vegada, determinants pel funcionament de les nostres societats també afecten l'evolució de la producció alimentària: el preu dels combustibles fòssils, el canvi climàtic, l'especulació financera, la urbanització, el dinamisme dels països emergents, l'increment

poblacional, etcètera. Avui, la lluita popular per la sobirania alimentària esdevé un dels desafiaments centrals dels moviments populars d'arreu. Són moltes les ramificacions d'aquesta lluita: una d'elles és la voluntat de desmercantilitzar la producció d'aliments, la voluntat de retornar-la a l'esfera dels valors d'ús. Aconseguir tenir èxit en aquesta lluita de naturalesa netament anticapitalista, recuperar aquesta sobirania de les mans del mercat, esdevé clau a l'hora de construir qualsevol projecte d'emancipació i autodeterminació populars.

Extracte de la xerrada que farà Josep Manel Busqueta a la fira

Innovant per a un consum transformador

El consum responsable és un motor de canvi molt potent, una de les baules imprescindibles per a la construcció i la consolidació de mercat social. Lluitar per un consum més conscient des de les nostres accions quotidianes és important. I l'espai personal també és un àmbit d'experimentació per anar canviant la cultura col·lectiva i desintoxicar-nos del consumisme. També és veritat, però, que, en la nostra lluita quotidiana, sovint podem tenir la sensació que som una gota al desert i ens poden assaltar molts dubtes. Per això són clau les formes de consum que usen l'organització col·lectiva per saltar les barreres que no podem sobrepassar individualment: juntes, tenim més capacitat de transformació i el procés és bastant més emocionant, més enriquidor.

Cooperatives i grups de consum agroecològic, xarxes d'intercanvi i bancs del temps, habitatge comunitari, horts col·lectius, etcètera, són una font d'experimentació i innovació col·lectiva empenya des de baix. Aquesta xarxa va fent visible que hi ha maneres de viure diferents: consumint i treballant menys, donant valor a la reciprocitat i l'ajuda mútua, satisfent necessitats des de l'intercanvi i les relacions comunitàries. Les ecoxarxes i els grups i les cooperatives de consum agroecològic, pel seu gran creixement, són els màxims exponents d'aquesta organització col·lectiva que parteix del consum, però que s'estén més enllà: habilita la posada en pràctica de projectes productius que, sense una massa crítica organitzada, no serien possibles i es fonamenta en relacions d'igual a igual, des de la transparència i la democràcia. És important, doncs, fer visible els milers de formiguetes que van propiciant el canvi de pell silenciosos que ens permet satisfer cada vegada més necessitats fora del mercat capitalista.

Economia social i cooperativisme al Kurdistan

En el cas de l'economia solidària, no es tracta d'un àmbit separat de la resta d'actuacions públiques o comunitàries, sinó que tota l'organització política embeu d'aquesta economia que situa les persones al seu centre. Per tant, no estem davant de l'articulació d'una economia alternativa a l'oficial o oficialista, sinó davant d'un intent (com n'han existit pocs fins ara) d'assumir l'economia social com a paràmetre que estructura la totalitat de les relacions econòmiques dins de la comunitat (i que, en conseqüència, desterra el civatge i la contraposició entre posseïdors i desposseïts). I, precisament, el projecte polític en el qual són reconeguts es fonamenta en la municipalització de l'economia i en la propietat i el control comunitari dels recursos productius (en contraposició, alhora, amb la propietat privada i la propietat estatal). És aquí on rau un dels trets definidors de Rojava i un dels pilars sobre els quals s'erigeixen les comunitats: es trenca amb el capitalisme patriarcal i la propietat privada dels mitjans de producció, però no es preveu la propietat estatal (o institucional, atesa la inexistència d'Estat-nació) dels mateixos, sinó la propietat comunal o comunitària. La propietat dels mit-

jans de producció passa a restar sota control de la comunitat i és la població qui els gestiona i aprova la política econòmica a través dels consells de barri.

Alhora, la revolució kurda preveu que l'activitat econòmica i productiva diària es dugui a terme fonamentalment a través de cooperatives, com a formes autoorganitzades i democràtiques de productores. Si bé és cert que,

a Rojava, l'economia està basada en l'agricultura de monocultiu i en una minsa indústria i que, en l'actualitat, es destina a allò que coneixem com a economia de guerra, s'està començant a implantar un sector de cooperatives dedicades a àmbits productius.

En definitiva, a Rojava, el moviment cooperatiu i d'economia social és incipient, però, a diferència del que ocorre al nostre país, es trasllada com a centre neuràlgic del projecte polític en construcció. Una organització política on les relacions econòmiques es destinen al servei de les persones i no a la maximització de beneficis, on l'economia situa la solidaritat i la propietat col·lectiva al centre.

És, també, futur. És feminisme que tot ho embeu, és trencament de les relacions de poder del capitalisme patriarcal i és un espai on l'economia solidària deixa de ser una alternativa perifèrica i passa a ser vector en la construcció d'un nou món. Per aquests motius, des de la XES, hem considerat interessant convidar companyes kurdes perquè ens expliquin les seves experiències.

Extret de 'Cooperació Catalana', núm. 390 Eulàlia Reguant i Natxo Parra, de Kurdiscat

De la corrupció a la transparència

L'existència d'institucions socials està sostinguda per la confiança que hi dipositen els ciutadans. Sense confiança, aquestes institucions deixen de ser eficaces. Els últims anys, hem assistit a una crisi de confiança social sense precedents deguda, en gran part, als molt nombrosos casos de corrupció i a la percepció d'impunitat en aquesta matèria

que tenim els ciutadans. Els governs, administracions públiques, partits polítics, banca i sindicats ignoren la seva obligació de demostrar contínuament la seva capacitat de dur a terme els objectius pels quals van ser creats. Com pot continuar funcionant normalment una societat en la qual, segons diuen les estadístiques, nou de cada deu ciutadans no confien en la justícia, el govern o els sindicats?

Com a reacció a la sortida a la llum d'aquesta corrupció sistèmica, diversos ciutadans competents en moltes matèries ens hem organitzat. Hem demostrat ser més eficaços que les mateixes institucions a l'hora d'aconseguir objectius concrets i de generar

la confiança dels ciutadans. Així, ens trobem que la PAH es converteix en una institució més respectada que el govern a l'hora de treballar pels drets bàsics dels ciutadans.

A la bústia d'Xnet (bústia per filtrar informació sobre corrupció de manera segura), diàriament trobem col·laboracions anònimes de persones que treballen de manera més rigorosa i voluntària que la mateixa Fiscalia Anticorrupció, de la qual ningú amb una mica de seny no espera ajuda en aquest Estat i en aquest moment. D'aquesta certesa, la de la paràlisi de la Fiscalia, també va sorgir la necessitat que Xnet impulsés un dispositiu com 15MpaRato, que va obrir el cas Bankia

i, amb ell, la porta perquè desenes de milers de perjudicats poguessin recuperar allò que els havien estafat. Aquestes dues experiències il·lustren a la perfecció el canvi en el qual ens trobem immersos, en què els llaços de confiança entre ciutadans i institucions ja no es basen en una fe cega en la respectabilitat de les segones: ara, s'exigeix transparència i eficàcia per mantenir aquests vincles. Hem après a prendre la iniciativa en tasques com la lluita contra la corrupció i hem demostrat que arribarem fins al final.

Extracte de la xerrada que farà Simona Levi i els observadors ciutadans municipals a la fira

Maria Antònia Bartolí: “La banca ètica i l’ESS tenen una vinculació fonamental”

Maria Antònia Bartolí, referent de zona del banc cooperatiu Fiare, explica els fonaments i les perspectives de les finances ètiques

Quin paper creu que juguen les finances ètiques en el desenvolupament de l’economia social i solidària (ESS)?

Un paper fonamental. D’entrada, les experiències de finances ètiques formen part de l’ESS i n’esdevenen un instrument bàsic, perquè comparteixen els seus valors i es gestionen de manera democràtica i transparent. L’economia social i les finances ètiques comparteixen les nocions d’economia al servei de les persones i regida per principis ètics i democràtics, la voluntat de transformació social des d’un model socioeconòmic més redistributiu i equitatiu, el treball en xarxa i cooperatiu...

Quina valoració podríem fer de l’estat actual del sector, en comparació amb l’Estat espanyol i la resta d’Europa?

La veritat és que no tenim gaires dades agregades del sector. A escala estatal, les dades publicades pel baròmetre de les finances ètiques elaborat per FETS mostren un creixement exponencial els darrers anys. El creixement ha estat molt gran pel que fa a estalvi

i crèdit en una conjuntura en què el sector bancari seguia la direcció contrària. Avui, l’estalvi continua creixent a bon ritme. Els sectors socials, però, també estan notant la crisi i la demanda de crèdit sembla que s’està frenant una mica. A Catalunya, la situació és similar; així doncs, el repte és la consolidació de les finances ètiques com un sector estable, tal com passa a Holanda, França o Itàlia.

Quins són els reptes principals dels propers anys?

El principal és donar una empenta al crèdit: treballar per donar resposta a iniciatives que cerquen una altra manera d’entendre el treball i cerquen un món millor. A Catalunya, vam concedir més de 50 operacions quan encara érem agents. Amb la nova etapa iniciada el 2015, ja amb establiment permanent a Bilbao, tenim moltes més eines per augmentar aquest ritme. També volem esdevenir una alternativa real a la banca convencional, és a dir, normalitzar l’existència de la banca ètica: oferir tots

els serveis financers, donar-la a conèixer entre la ciutadania i convèncer la gent que els seus diners poden donar resposta a necessitats reals de les persones i dels col·lectius més desfavorits.

Quin paper han de tenir el tercer sector i el món cooperatiu en la consolidació de les finances ètiques?

L’ESS està convidada a tenir un triple paper. Per una banda, el pedagògic: no es poden entendre les finances ètiques sense entendre què és l’economia solidària. En segon lloc, el

paper del consumidor. L’elecció d’una banca ètica cooperativa és ineludible, potser no per donar resposta al 100% de les demandes, però segur que, avui, nosaltres mateixos ja podem resoldre bona part del que pot necessitar una entitat. Finalment, l’ESS ha de continuar infiltrada a tots els òrgans de govern del banc, des dels petits grups d’implantació territorial fins a les assemblees generals. Només així garantirem la continuïtat del nostre projecte sociocultural i el podrem continuar dotant de coherència i capacitat d’adaptació a les necessitats locals.

FESC

2015

Divendres, 23 a les 19:30: Inauguració
Dissabte de 10 a 20h
i diumenge de 10 a 14:30h
Fira oberta al públic, amb expositores

COM ARRIBAR-HI

Fàbrica de Creació Fabra i Coats
Carrer Sant Adrià, 20 - 08030 Barcelona

Segre – Sant Adrià (parada 1338): 11, 40

Segre – Parellada (parada 3283): 11, 40

Segre – Pl. Can Fabra (parada 127): 40, 73

Pl. Can Fabra (parada 2488): 126

Sant Andreu (L1)

Sant Andreu Comtal

c. Sant Adrià, 2-8 (Estació 257)

Organitza:

Amb la col·laboració de:

Amb el suport de:

